

Dues mirades

L'ànima obscura

JOSEP MARIA **Fonalleras**

Antonio López ha trigat 20 anys a pintar el retrat de la família reial. L'acaba de presentar i encara sembla com si li faltés alguna pinzellada, un últim retoc. Un cop vista la peça, **Felip VI** ha dit: «Tots estem com fa 20 anys». I és cert. Una esplèndida definició del retrat coral. **López**, de qui vam aprendre que l'art consisteix a observar com la llum ilumina, dia rere dia, el codonyer impàvid que és diferent cada minut gràcies no pas als canvis solars sinó a la mirada que hi aboquem, **López**, dic, quasi mai no havia treballat el retrat, excepte unes primeres aproximacions de caire familiar, lúgubres i tristes, neorealistes, segons alguns. Després, va ser capaç d'aconseguir allò que determinats crítics han qualificat com

«la intensitat insuportable», aquella suspensió del temps que converteix l'espai en un desert angosiós i permanent. Amb la família reial, **López** ha arribat al límit de l'exasperació de la lentitud. Aquí, el temps ha guanyat. No pas el pintor. Són iguals que fa 20 anys: és a dir, no ha estat capaç de reflectir la decadència, la dissolució d'aquella aparent perfecció monàrquica. No hi ha la lectura del futur inquietant que s'havia d'incrustar, que s'hauria de percebre, en aquest passat arcàdic. Si volen un retrat que no és genuflexió sinó assot vagin a **Velázquez** i al seu **Innocenci X**. El papa **Pamphili** es va espantar davant el quadre perquè no hi va veure sinó la seva ànima obscura. ≡

Vaixella de plata

EMMA **Riverola**

Al mateix ritme que la bombolla financera s'anava inflant, la gastronomia va pujar als altars. Sota el rutilant jou de les estrelles Michelin, les receptes es van convertir en una renovada versió del que la noblesa va buscar antigament en l'art: un signe de riquesa i poder. Recórrer certs restaurants no solament certificava la ben proveïda carter del comensal, sinó que li conferia una aura de persona sensible, audaç, triomfadora. El nou escut d'armes a la vaixella de plata. En massa casos, l'alta cuina es redueix a una sofisticada desfilada de plats a preus exorbitants que, a sobre, no sempre quadren el compte de resultats si no és sota el mecenatge d'una marca co-

mercial. Un circ de la magnificència que desperta els aplaudiments de les grans empreses i els poders públics. I aquí tenim **Ferran Adrià**, a qui sens dubte la gastronomia i el sector turístic d'aquest país deuen molt, projectat a la fama de la creativitat de la mà de Telefónica i preparat per edificar la seva fundació en un espai protegit. Que en temps d'austeritat algú aposti per un gran centre d'investigació és una bona notícia, que sigui gastronòmic deixa un regust agre-dolç. ¿I ara? El realisme dels carers entra als salons. L'ostentació va a la baixa, també les targetes *black*. Probablement s'imposa una cuina amb menys servitud als escuts d'armes i més sostenible. Sense caricatures ni papanatismes i, potser, més lliure. ≡

Petit observatori

JOSEP MARIA **Espinàs**

Es posa en marxa la TVGos

Per si no ho sabíeu, jo sóc un gos. I estic contentíssim perquè des d'ara podré veure una televisió que em tingui en compte a mi. No una televisió per als humans, que no puc entendre per molts esforços que faci. M'he passat llargues estones assegut davant la pantalla del televisor que té el meu amo i, francament, no he entès res. Mai. Els humans parlen una llengua estranya i diuen unes paraules incomprensibles: «circumstàncies», «crisi», «internacional», «tevetrès», «meteorologia», «futbol». Com que sóc un gos que té bona oïda, les sento i fins i tot me les aprenc, però no sé què volen dir. El meu amo es passa moltes estones davant d'unes imatges plenes d'homes i dones, i fins i tot nens, que sembla que entenen allò que jo miro, estirat a terra i francament avorrit. En Quimet, que és un gosset molt espavilat, m'ha assegurat que ara faran una televisió per als qui són com jo: gossos. Ho ha llegit en un diari, i a força de lladrucs -els humans no saben res del llen-

El debat del sistema electoral

Amarratges anti-Podem

PP i PSOE voldran mantenir un model que ancora el bipartidisme gairebé perfecte des de la transició

JOAN **Ridao**

Es àmpliament conegut que el sistema electoral espanyol presenta uns nivells de desproporcionat summament elevats o, el que és el mateix, que afavoreix una clara infrarepresentació al Congrés dels Diputats d'una significativa part de la població gràcies a la combinació d'alguns elements perversos: el nombre prefixat d'escons segons població per demarcació (prorratge desviat), la reduïda dimensió dels districtes provincials i la fórmula d'Hondt. Tot això ocasiona biaixos equivalents als que es registren en països amb alguna variant de sistema majoritari com el Regne Unit o França. El principal efecte d'això és la baixa fragmentació partidista: la diferència entre el nombre de partits electorals i el de partits parlamentaris. A més, des de les primeres eleccions legislatives del 1977, el nombre de competidors s'ha anat reduint i el de partits amb representació parlamentària s'ha mantingut en termes baixos. Generalment, PP i PSOE, i en el seu moment UCD i PSOE, superen folgadoament el 80% dels escons (el 2008 van arribar fins i tot al 92%), mentre que al Regne Unit la concentració és del 86% i a França, del 85%. Els partits minoritaris, amb suports electorats dispersos en tot el territori estatal (PCE-IU,

CDS, UPD), o d'altres que disposen d'electors concentrats en uns pocs districtes presenten o bé un nivell d'equilibri a la baixa (CiU i PNB) o en surten clarament perjudicats (ERC). Se sap que la distància en nombre d'escons entre els dos partits majoritaris espanyols minvaria en tots els escenaris de reforma dissenyats pels experts (per exemple, mitjançant la substitució de la fórmula d'Hondt per la quota Hare, més proporcional). Per això, PP i PSOE, els dos únics partits amb capacitat per impulsar una reforma significativa dels elements del sistema no tenen cap incentiu per fer-ho, i potser per això adueixen, per impedir-ho, la necessitat de consens al voltant d'un sistema que, asseveren, no només ha funcionat raonablement bé sinó que ha fomentat la conformació de governs estables i ha evitat l'excessiva atomització partidista. De la seva banda, és obvi que la resta de partits no tenen prou força per forçar un canvi d'aquesta magnitud. Prova d'això és que després de les eleccions generals del 2008 i del 2011, la reforma del sistema electoral va ocupar un lloc preeminent en l'agenda política espanyola, i a l'inici de sengles legislatures van arribar al Congrés dels Diputats diferents propostes que, fins i tot, van motivar la petició d'un dictamen al Consell d'Estat i a la Junta Electoral Central, sense que

MONRA

hi hagi hagut, tanmateix, reformes apreciables. Previsiblement, l'actual escenari de no reforma electoral continuarà, i especialment a la vista d'alguns canvis que auguren les enquestes, especialment l'ascens de Podem. La resistència dels grans partits només cediria davant la pressió d'amplis sectors socials en cas que es produís a Espanya un resultat no monòton, és a dir, que el primer partit en vots no fos el que obtingués el nombre més alt d'escons. Això és relativament inèdit en països amb fórmules de representació proporcional, però es pot donar, com demostra el cas de Catalunya en dues ocasions (2003 i 2006). Amb tot, és més probable que si passés això, la solució dels dos grans fos mirar d'atorgar primes addicionals als partits guanyadors en percentatge de vots però no en escons. Això és el que fa poc ha

proposat el PP per a les eleccions locals, amb el pretext de la necessitat d'estabilitat tot i que el que es pretén és assegurar algunes alcaldies que perillan. Aquesta *impotentia reformandi* sembla consolidar-se si tenim en compte, a més, que els partits nacionalistes o sobiranistes, malgrat continuar sent pivotals amb qualsevol sistema electoral raonable, no voldran arribar a aliances amb PP i PSOE en el futur, a la vista de la qüestió territorial. I no sembla fàcil, tot i que no es pot descartar, una gran coalició a la alemanya. *Virgencita, virgencita...* Així, tot i l'emergència electoral de Podem, després de les eleccions europees del maig del 2014, i a la llum d'algunes enquestes, la fractura del bipartidisme es produirà previsiblement en unes quantes províncies, les més poblades. Els dos grans partits voldran continuar amb un sistema electoral que ancora fortament el bipartidisme quasi perfecte des de la Transició. Especialment l'esquerra tradicional, que diàriament l'associa a qualsevol tipus d'invectives amb el populisme, i que és conscient que aquesta formació es nodreix, segons els estudis electorals i postelectorals, tant d'abstencionistes com de votants seus, a més d'incorporar electors que fins ara donaven l'esquena a les urnes. I sobretot, veient que exhibeix un envejable nivell de mobilització, que fa elevar el percentatge de possibles votants, en contraposició amb la desídia dels votants més conservadors. ≡ **Professor de Dret Constitucional (UB).**

El que volem són programes de caràcter educatiu per instruir els nostres amos

guatge dels gossos- m'ha explicat que a Alemanya (¿potser és la pàtria del meu parent, el pastor alemany?) s'ha inaugurat una tele per a gossos com jo. Sembla que és un invent d'una senyora que es diu Deutsche Telekom. Diu que als Estats Units ja la tenen, la *telegos*, i que ara la tindran els gossos d'Alemanya. Jo espero que arribi aquí i que els locutors parlin *lladrugués*, que no és tan difícil, encara que alguns pretensiosos volen dir-ne Idioma del Imperio Canino. Uns altres proposen Televisió Canina, TVC, però es confondria amb Televisió de Catalunya. Es calcula que l'audiència serà d'uns 7 milions de gossos, però no diuen res de la publicitat. A mi, francament, no em molestarà, perquè segurament farà que el meu amo es preocupi del menjar que em dona, perquè el que d'ara no m'agrada gaire. Sincerament, els gossos ja n'estem tips de veure guerres que no sé per què en diuen humanes, concursos i pel·lícules de crims. Volem programes educatius per als amos dels gossos. ≡